

KRES

FANTOVSKI
LIST 1931

8

KRES UPRAVA FANTOVSKEGA LISTA »KRES«
:: LJUBLJANA, LJUDSKI DOM. ::
NA TA NASLOV NAJ SE NAROČA IN PLA-
CUJE LIST TER POŠILJAJO ROKOPISI IN
SPLOH VSA DRUGA SPOROČILA. — CENA LISTA 25 DIN. — TELE-
FONSKA STEV. 34 - 98. — RACUN POSTNE HRANILNICE 15.521.

ALI ZE IMAS KRASNO KNJIGO

STORI TO

ki vsebuje praktična navodila za lepo vedenje? Vsakemu fantu je knjiga nujno potrebna, da bo vedel, kako se mora obnašati v družbi in doma, na cesti in v dvorani, v govorjenju in pri pisanju.

V S E B I N A

PRVI DEL

KAKO SE MLADEC VEDE

SNAGA

NOŠA

RED

DRŽA

POZDRAVLJANJE

PREDSTAVLJANJE

RAZGOVORI Kako in kaj govorimo
Ne bodimo nadležni
Občevanje z odraslimi
S tovariši
Z mlajšimi dečki
Z deklicami
S sovražniki in nasprotniki
Občevalne lastnosti mladca

PRI JEDI

NA OBISKU

NA POTOVANJU

PRI IGRI

V NARAVI

O DELIH ČLOVESKIH ROK

V DRUŽINI

V SOLI

V CERKVI

DRUGI DEL

KAKO MLADEC GOVORI

OPRAVLJANJE

LAGANJE

TOŽARENJE IN ČRNJENJE

ZABAVLJANJE

PRILIZOVANE

HVALJENJE

GOVORJENJE O SAMEM SEBI

VEDENJE MED POGOVOROM

DOSTOJNE SALE

PRIPOVEDOVANJE

RAZGOVARJANJE

TRETJI DEL

KAKO MLADEC PIŠE

Dokler traja zaloga, se knjiga STORI TO dobi v belih, modrih, rdečih ali zelenih platnicah, dalje tiskana z rdečimi ali črnimi črkami, na belem ali modrikastem papirju.

Stane 45.— Din in se naroča pri

DRUŠTVENI NABAVNI ZADRUGI

v Ljubljani, Ljudski dom. Dobi se pa tudi

v vseh knjigarnah

Napiši še danes dopisnico in knjigo naroči ali pa si jo o pri-
liki oglej v bližnji knjigarni.

K R E S

DRUGO LETO 1931 OSMA ŠTEVILKA

»Ne da se tajiti, da se trden temelj srečnega zakona, pa tudi razsulo nesrečnega pripravlja in postavlja že v otroški in mladeniški dobi v dušah dečkov in deklic. Zakaj kdor je pred zakonom iskal le samega sebe in svoje in stregel poželenju, za takega se je bati, da bo tudi v zakonu ostal, kakršen je bil pred zakonom, in bo moral žeti, kar je sejal: v domači hiši žalost, tugo, medsebojno preziranje, prepir, stud nad skupnim življenjem, in kar je največ, našel bo le sam sebe s svojim razbrzdanim poželenjem. S pravimi mislimi in dobro pripravljeni naj torej zaročenci stopajo v zakon, da se bodo mogli v težkih trenutkih življenja med seboj, kakor treba, podpirati, še bolj pa, da bodo skrbeli za svojo večno srečo in upodobili svoje duše do mere polne starosti Kristusove. — Zato naj tisti, ki mislijo kdaj stopiti v zakon, smatrajo za zelo važno, da že vnaprej pripravijo, kar je dobro, in preprečijo zlo. Spomnijo naj se besed, ki smo jih v okrožnici o vzgoji zapisali: Od otroških let dalje je treba nagnjenja volje, ako so slaba, zavirati, ako so dobra, pospeševati; pred vsem pa je treba otroškim dušam vcepiti božji nauk in voljo okrepiti s pripomočki božje milosti, brez katerih ne bo nihče mogel krotiti svojih strasti in tudi ne doseči popolne umske in srčne vzgoje Cerkve, ki jo je Kristus zato oskrbel z nebeškimi nauki in božjimi zakramenti, da bi bila uspešna učiteljica vseh ljudi.«

Iz okrožnice papeža Pija XI. o krščanskem zakonu, str. 36. s.

Iz groba dvignjena si v slavo

P. Krizostom.

Grob deviški. — Cvet iz njega klije.
Vseokrog razmah življenja; —
svojo moč iz večne tajne pije.

Med cipresami drugeče glas vstajenja.

To so tiste nežne strune,
ki mi v prsih čudežno zvenijo,
ki mi pesem pojejo veselo
in pozdravljajo Marijo.

Kadar v celici samevam,
priskakljajo z lahnimi koraki
v skrivnost nebeško potopljeni
in z mehkim solncem posrebreni.
Tenke prste svoje zapletó mi v strune,
da v nadzemskih zvokih zazvenijo.

V tisti uri tebe zrem pred sabo
v zlati plašč zavito,
v rokah rožo čudovito;
krona biserov ti kinča glavo.

»Iz groba dvignjena si v slavo,
o Marija, sladka Mati!«
to je vsa molitev moja
v tisti uri zlati.

V tisti uri zlati,
ko mi strune v prsih čudežno zvenijo,
ko pojo mi slavospev vstajenja —
v duši svoji zrem Marijo.

Papež Pij XI. in svetovni mir

I. P-ljc.

Rim je neka knjiga svoje vrste z neizmernim številom strani; to je knjiga prvega s krvjo prepojenega krščanstva, knjiga slavne zgodovine Cerkve od njenega početka do današnjih dni, knjiga umetnosti norm in zakonov. V resnici Rim je bil in je mesto vedno plamenečih visokih misli in idej, ki razširjajo človeštvu svojo luč že stoletja in stoletja po vsem kulturnem svetu.

Iz Rima ven je nekoč porajajoči se rimski imperij takorekoč skoval skupaj zemlje takratnega kulturnega kroga v eno edino državo; od tu se je tudi začela širiti pod praporom krščanstva ideja o vseobsegajoči ljubezni in skupnosti vseh narodov, ljubezni, v kateri bi moglo najti človeštvo tisti večno zaželjeni mir. Skozi vsa stoletja je ta misel, katera naj bi v ljubezni združila vse narode, živela v tem edinem mestu ob Tiberi — v večnem Rimu.

Od tu so rimski papeži v nasprotju z zemeljskimi načrti veslesil naglašali vzvišeno idejo Avguštinove »Božje države«, jo proglašali v svet in nikdar prenehali s prvim vojskinim klicem apostola Petra: »Milost in mir« in tako opominjali človeštvo in narode k spravi in miru. —

Pa prihrumela je svetovna vojna . . .

Ko je Benedikt XV., papež svetovne vojne pa tudi svetovnega miru, oznanjal mir, tedaj je končno vzplapolala v srcih vseh narodov želja in hrepenenje po miru, po tistem miru, ki ga svet ni mogel, pa tudi ni hotel dati.

Živo in globoko v srcu čuteč vso grozno bedo in uboštvo in trpljenje, vse strašne rane krvavečega človeštva, ki mu jih je vsekalo sovraštvo naroda nasproti narodu, se je dne 6. februarja 1922. podal novoizvoljeni papež Pij XI. na zunanjo ložo Petrove bazilike, razprostrl roki in blagoslovil na širnem Petrovem trgu neizmerno množico ljudstva, ki je padla na kolena, blagoslovil v solnčnem svitu večno mesto, blagoslovil vesoljni svet kot v daljo se bleščeči simbol miru. Kaj takega še ni videl svet. — In nekaj časa za tem je iz Rima kot veselo oznanilo pohitela misel do sleherne gorske vasice krščanskega katoliš-

kega sveta in združila človeštvo pod novim praporom in ljubeznijo Kristusa Kralja. —

Za vsem tem zunanjim sijajem pa se je skrivalo in se še skriva nemirno človeštvo, stopajoč v temni senci oddaljenosti od Boga — narodi brez miru.

V tisti svet, ki ga je v njegovem brezmejnem gorju na tako pretresljiv način slikal v svoji prvi okrožnici, v tisti svet je bil nenadoma postavljen novi papež kot dedič težkega in mogočnega pontifikata, kot naslednik velikih svojih prednikov sploh, ki so papeštvu za naslednji čas pokazali jasno pot in smer.

Kakor nobeden svojega časa je papež Pij XI. razumel globino našega časa in v letih svojega dosedanjega vladanja zrasel v razpadajočem in razburkanem človeštvu kot opominjevalec in oznanjevalec miru.

V svojih monumentalnih okrožnicah je zopet zbudil spavačo vest človeštva iz njenih zmotnjav in zmed. V molitvah in od srca govorjenih opominih pravtako kakor z diplomatskimi gestami dela on nepretrgoma za mir med narodi. Vedno in vedno kaže na one narode, ki so omejeni po nacionalnih mejah in se gledajo kot tekmeci, na vero, ki razširja luč preko vseh človeških meja, na tisto zvezo nadnacionalne svetovne Cerkve, ki prestopa vse državne meje ter opominja in roti narode, da bi po tem mostu z njim stopali v deželo miru narodov.

Vedno znova dokazuje sv. Oče, da je zadnji vzrok vsega zla propad krščanskega mišljenja ne samo posameznega človeka, ampak cele družbe, celih narodov in dalje, da je edina rešitev človeštva v tem, da se obrne od egoizma in materializma, da se vrne k Bogu. Sami, svobodno se morajo narodi podvreči pravici in pravičnosti. Toda pravica sama in pravičnost ne moreta privedi do zaželjenega pravega miru. Pravi mir Kristusov se ne more oddaljiti od pravca pravičnosti, prvič zato ne, ker je Bog tisti, ki dela vse po pravičnosti, drugič pa tudi zaradi tega, ker je mir delo pravičnosti; zopet pa mir ne more imeti temelja v trdi železni pravičnosti sami, ampak umerjen mora biti po veliki ljubezni do bližnjega; ta čednost je že po naravi taka, da ljudi spravlja med seboj.

Pravičnost in ljubezen pa moreta črpati le iz prvotnega vira krščanske vere in razvijati svojo življensko moč ter preobraziti tako srca državnikov in narodov. Saj je Cerkev

postavljena tudi kot čuvarica pravic narodov in gleda v udeležitvi Kristusovega kraljestva na zemlji najboljšo varnost za mir.

Vedno je papež Pij XI., ki je že pred svojim pontifikatom na vzhodu Evrope in kasneje na svoji nadškofovski stolici v Milanu delal za mir, porabil vsako priliko in izrabil vsako možnost, da bi osnoval mir. Tako je že na konferenci v Genovi skušal nastopiti proti nasilni politiki, tako je izdal apel za mir na južno-ameriški državi Bolivijo in Paraguay. —

Radio orkester.

Slednjič se mu je posrečilo, da je v lateranskem paktu dosegel že dolgo zaželjeno spravo med sv. Stolico in kraljevino Italijo in s tem je jubilejno leto 1929. postalo eno najpomembnejših v zgodovini papeštva in Cerkve sploh. Svetovni mir je končno tudi papež Pij XI. postavil kot namen velike molitve svetega leta 1925. »Ne mislimo s tem toliko na mir, podpisan v listinah, ampak mnogo bolj na mir zapisan v naših srcih.« (Okrožnica »Infinita Dei«). Prošnje molitve svetega leta pa je kronal s tem, da je oznanil obnovitev Kristusovega kraljestva, ko je postavil praznik Kristusa Kralja: Čimbolj se bo kraljestvo

Kristusovo razširilo med vsem človeškim rodом, tembolj se bo človeštvo v vsem življenju zavedalo te skupnosti v Kristusu, v kateri je medsebojno združeno. Ta zavest združenja bo odvrnila mnogo medsebojnih sporov in jih ublažila.« (Okrožnica »Quas primas«).

Priznanje Kristusa Kralja je pa obenem priznanje svetovnega miru. Zato kliče sv. Oče vsemu človeštvu: »O kakšna sreča bi kraljevala na svetu, če bi se vsak posameznik, vse družine in vse države dale voditi od Kristusa! Tedaj bi končno — da povzamemo besedo našega prednika Leona XIII., ki jo je naslovil pre 25 leti na vse škofo — našle lek vse rane, tedaj bi pravica dobila zopet svojo avtoriteto, tedaj bi se blesk miru pokazal v jasni luči, uklonili bi se meči, odpadlo bi orožje iz rok, če bi pripoznali nadoblast Kristusovo svojevóljno in bi mu bili z veseljem pokorni, in če bi vsak posameznik jasno pripoznal, da je Gospod Jezus Kristus v veličastvu Očetovem.« (Okrožnica »Quas primas«).

Iz tega je jasno, da ni nobenega pravega miru tudi med narodi ne razen v kraljestvu Kristusovem in, da ne moremo bolj uspešno delati, da zavlada mir in se truditi za to, kakor s tem, da bomo delali za uresničenje Kristusovega kraljestva.

Tako je papež Pij XI. v sredi svetovnega oboroževanja narodov za novo vojsko, ki bo po grozovitosti daleč prekašala vse dosedanje, v sredi naraščajoče napetosti med narodi pokazal smernice, ki vodijo k pravemu svetovnemu miru.

Zmaga pravice

Povest. — Spisal B. P.

VI.

Bilo je okoli predpusta. Zima je še bila, kajpada. Saj so ravnokar minuli božični prazniki. Še vsak dan je po malem pokukalo zlato solnčece skozi puste oblake, tajalo snežene kepe in grelo zmrzle hrbtove. Stari možje in ženice po vaseh in okoli so se veselili takih dni. Mogli so vsaj enkrat na teden do do-

mače cerkve, katero so v mladih letih premalo obiskovali. Mladi svet se je smejal in veselil, sukal in vrtil, norce bril in šale uganjal; saj advent je minil in do posta je še daleč. Kateri so imeli kaj cvenka v žepu, so se ženili in možili, drugi pa, ki tega niso imeli, so govorili, da se še tako ne mudi. Tako je navadno sicer, a vendar prijetno življenje se je živelo tiste dni, kakor vselej ob takem času. Saj se je tudi letina minulo leto dobro obnesla in tudi živina je bila v ceni poskočila. Česa si želi pač več kmečki človek? Tudi prešiče so še dokaj poprodali, enega ali po dva doma zaklali, da tudi tam ni bilo brez svinjine in brez dobro zabeljenih žgancev.

Krajčeva Polona je še dosedaj krmila svoje krulce. Ravno včeraj so jih zvezali, naložili na vozove in odvedli k mesarju. Dva so pa danes doma zaklali.

To vam je bila razvlaka in tlaka! Vse križem tekajo ljudje in kamor kdo stopi, stoji kaka posoda. Polonica se suče po kuhinji z zavihanimi rokavi, obarja slanino, topi mast, cre jetra, lovi kri, ovonjuje klobase... A najjimenitnejša oseba v hiši je danes klavec Brbač. Trideset let že hodi klat h Krajčevim, kar rad pove. Vse povprašuje le njega za svet, vse se mu umika, vse ga časti. A tudi drugih delavcev je dovolj. Pozimi ljudje tako povsod utegnejo in vsak pride rad pomagat, da se odškoduje z mastnimi klobasami in dišečimi jetri. Posebno na večer se jih nabere polna hiša, povabljenih in nepovabljenih.

Pri durih para sosedova Tona na perilniku debela čreva, Brbačev sin žlema poleg nje tanka, pri čelešniku sedi Godčev Jernejček in napihuje mehurje s cevko, pri mizi sedi Roževa Anica in seklja na lesenem krožniku česen, domači Janez narezuje špile, na krušnici režejo meso trije drugi. Brbač sedi sredi izbe na stolu, špili klobase in pozna se mu, da je glava vseh drugih. Vedno stoji poleg njega steklenica, napolnjena s slivovko. Vsakih pet minut se zadere nad svojim drugim sinom, ki tlači na drugem koncu stola razrezano meso po rožiču v črevo. Tudi Burna Reza kleči na tleh in seka repo v koritu za živino. Gospodar pa hodi semtertje in spušča gost dim iz svoje pipe.

»No, Krajec, pokusi, če bodo dovoj slane klobase!« izpregovori klavec.

»Bodo, bodo ravno prav«, odgovori gospodar, ki je potegnil pipo iz ust in pokusi surovo meso.

Po izbi pa se je vnela živahna govorica. Sedaj je kdo povedal kakšno, sedaj drug drugo, da so se neprestano od srca smejali. Kar reče Brbač:

»Kako je to, da Bogmeta ni tukaj? Saj vendar še ni nikdar zamudil vaših kolin.«

Očetu Kraju so dobro dele te besede: »Treba ga bo poklicati.« In vsi so se zasmejali.

»Kdo ve, kje ga pes nosi. Sedaj pred pustom je moški. Menda še ni prišel od svatovščine na Groblji.«

»Jaz sem ga videl danes pri Roku. Stokal je, da ga tako neznanško ščiplje.«

»Najbrž se je preveč naložil na Groblji.«

»Kaj če že ni njegova govorica v veži?«, se oglasi Brbačev sin pri durih.

V istem trenutku se odpro duri in v izbi stoji berač Bogme.

Vsi se zasmejejo prav od srca. Bogme pa jih že prehití s pozdravom:

»Krajčev oče, dober večer,
Pa eno zalo hčer,
Ki bo znala pisat' in brat'
pa mene štimat.«

»Poglej ga, dedca, kako je še nor«, de bolj postarna Burna Reza.

»Bogme! Reza, Reza, če bi tebe hotel jaz sedajle pred pustom! Po kolenih bi se plazila do mene...«

»Pa so dejali, da te ne bo! Ravno sedaj smo te imeli v mislih. Če se o volku meni, pa volk pride«, se oglasi zopet druga izza krušnice.

»Predrto, kaj sem jaz volk! Da bi bil, bogme, ne bilo bi sedaj dobro zate!« In berač dvigne svojo gorjačo.

»Pa opravljali smo te«, se oglasi zopet tretja.

»Bogme, saj vem, da ženske drugega ne znajo!«

Ko se mu smejejo, ga prime radovednost, kaj so čenčali o o njem. Toda hitro se spomni njegova bistra glavica, da je do sedaj še premalo počastil hišnega očeta. Zato obrne pogovor:

»Hišni oče! Bogme, ne boste zamerili, da sem tako silen. Le pomislite! Sinoči sem prišel domov z Groblje. Grebljica moja pa, saj jo poznate! (Tako je klical navadno svojo za-

konsko polovico.) Kaj mislite, da me je lepo spravila spat, kakor se to spodobi za ženo? Pomislite, kaj mi je napravila!»

V tem se oglasi Jernejček na čelešniku: »Oče, napihnil sem že oba!»

»Je že dobro«, odgovori Krajec. »Tukajle ju obesi k peči. Potlej pa pojdi v kuhinjo k Poloni, da ti dá kaj za usta!»

»Poglej ga, fanta! Še videl ga nisem. Le hitro teci domov, da te kdo ne sné!»

Tako ga nagovori Bogme in proti drugim obrnjen nadaljuje: »Oblačno je, moram počakati.»

Ko pa Jernejček odide, nadaljuje svojo zgodbo:

»Torej kaj mi je napravila Grebljica? Že od daleč se je zadrila: »Zgaga pijana, le pojdi, od koder si prišel! Pod našo streho ne boš nocoj.« In pred nosom mi zaloputne vrata. Nič ni pomagalo. Trdovratnost njeno poznamo dobro. Kaj je bilo storiti? V hlev sem moral iti in leči k jaslim poleg kozice, ki me je prijazneje sprejela kakor Grebljica. Prav toplo je bilo: mraza vsaj nisem čutil. In kaj še? Kaj menite, da sem mirno počival? Komaj dobro oči zatisnem, že priskače nekdo v hlev. Menil sem, da je sam peklenšček. Tresel sem se, ne od mraza, ampak od strahu. Vročje mi je prihajalo. In kam stopa ta nenavadna prikazen? Mislil sem, da ji bo vendar koza več zalegla kakor moje grešne kosti. Pa ne! Za kozo se še ne zmeni, da si je ta tako milo zameketala, da se je še meni smilila. Pomislite! Mene se loti najpoprej. Tresem se, kakor šiba na vodi. Še sedaj se zganem, če pomislim: kaj bi bilo z mojo grešno dušo? Kaj menite: kar tako meni nič tebi nič umreti, pa po takih dnevih, ki Bogu nečast delajo! Ljubi moji poslušalci! To je hudo, bogme, prehudo! Sklenil sem v tistem trenutku, da me nikdar več Grebljica ne bo videla pijanega, naj velja, kar hoče, če prav ne grem nikoli več na nobeno svatovščino. Pač, sedaj sem preveč rekel: na eno še pojdem, ako mi Bog ne prekriža mojih potov.»

Ob tem se Bogme veselo nasmeje in pogleda okrog sebe . . .

»Hm, hm! bogme, težko bo! A ker mi nobeden ne reče, moram že potrpeti.»

Tako je mislil sam pri sebi, zroč željno po steklenici na mizi. Sede k peči na Jernejčkovo mesto in nadaljuje, ker vsi pričakujejo molče radovedno, kdo je sinoči vasoval pri Bogmetu.

No, ko tako kujem trdne sklepe, začnem moliti kesanje. Bolj kratko je moje, ker je znam še po starem, kakor so me mati naučili. A povem vam: sinoči se mi je zdelo silno dolgo. Tako dolgo sem molil in molil, in, kaj se hoče, od samega strahu padem v omotico. Toliko se še spominjam, da me je prišla neznaná pošast za rokavnik, posegla v malho in privlekla iz nje moj mošnjček, v katerem sem hranil med tednom nabrane krajcarčke in polovičarje. Potlej pa ne vem nič več. — Ko se zjutraj prebudim, začnem premišljevali svojo preteklost. Druga veselja nisem imel nad njo, kakor to, da imam vsaj tiste priberačene krajcarje. Kar se spomnim sinočnega obiska. Mraz mi spreleti vse ude. Kakor sem premišljeval in ugibal, drugače si nisem mogel razlagati, kakor da je nekdo vedel za moje krajcarčke. Kaj bi govoril? Tat ali pa ropar je moral biti, nihče drug, moj sinočni obiskovalec. In sicer tat, ki revežu krade. In ko še pomislim, kako grdo je ravnala sinoči z menoj Grebljica, me navdajo res žalostne misli. Vrhu tega pa še pomislite: tri dni ženitovati! Kakšno grlo mora imeti človek četrto jutro, ko se prebudi!«

»Zatelebani ljudje to! Še se nihče ne spomni, česa sem najbolj potreben«, si misli zopet Bogme. Ko pa le vsi molče, le smejejo se nekako zlovoljno, tedaj se odkašlja prav iz globočine in temeljito. Potem nadaljuje:

»Zjutraj me obišče, kdo bi si mislil, sama moja ljuba Grebljica. Prišla je kozico mlest. Najprvo pa jih meni nekaj pove: »Kje si pa vse denarje zapravil, požeruh? Ves teden si lazil okoli, a skoro nič nisi prinesel domov. Še za sol ne bo!«

Takrat pa se mi oči odpro. Glejte, glejte! Sinočna pošast torej ni bil nihče drugi, kakor moja Grebljica. Bogme! Sedaj pa veste, kdo je bil tisti tat!«

In pripovedovalec kihne trikrat po vrsti.

»Poglejte, da je res!«

Vsi se mu smejejo.

»Ná, ná, Bogme! Saj vidim, da že težko sline požiraš«, mu ponudi Krajec steklenico.

A sedaj je bil Bogme moški. Noče še piti, ampak odgovori:

»Počakajte, da bo povesti konec! — Ko sem pa premišljeval zjutraj ves obupan svojo preteklost in sedanjost, sem vedel,

da danes najbrže ne bom mogel potolažiti svojega upornega želodca. Zakaj denar mi je pobrala sinočna pošast. Rok mi pa ne dá žganjčka na upanje, niti za potrebo ne. Sila kola lomi. Kaj hočemo? Jaz koprnim od same žeje. Voda mi je

Martinščica, morski zaliv med Sušakom in Bakrom.

bila pač na mislih. A nikdar nisem bil njen prijatelj. Še za čevelj ni dobra. Torej kaj si izmisli moja glavica? Le poslušajte me! Moj klobuk ni kar tako za nič, nobena ploha ga ne zmaga. In pa ta popir v njem: le pogledjte ga! Tak je kakor les: nič ne gre skozenj, še mast ne. In jaz? Kaj sem hotel? Pohlevno kozico sem pomolzel tako lepo in čisto, da me je bila kar vesela. Klobuk pa je bila moja golida. Malo mleka je že šlo za kožo,

pa nič ne dene. Jaz sem si pa vendar tako lepo poživil ude in ohladil grlo, ki je bilo poprej kakor podplat, da sem iznova prav trdo zaspal. In drugič sem se že prebudil takrat, ko me pride obiskat moja ljuba Grebljica. Seveda je bila jezna, da bi si bila kmalu usta pretrgala, a pomagalo ni nič. Jaz sem ji rekel: »Kakor se posodi, tako se vrne«. To rečem tudi vam sedaj-le.«

V tem že stoji pri mizi in drži v rokah stekleničico. Hudo se je izpotila v njegovi roki.

»Še enkrat vam rečem, da ga danes še ni bilo niti kapljice v mojem želodcu, oče Krajec! Bogme, da ne!«

In vsa slivovka steče po njegovem razdrapanem grlu, kakor voda v prazno kad.

»Bog ga bodi zahvaljen! Sedaj sem pa popravil.«

»No, sedaj boš pa že lože govoril, Bogme! Kaj pa, ko bi se pripravil tukajle klobase delati?« mu reče gospodar v šali.

»Oh, tega pa ne, Krajčev oče! Bogme, jaz nisem za to. Jesti jih pač znam, klobase. To vam lahko pove Polona, pri kateri sem se poprej poživil v kuhinji. A delati ne. Saj veste, kdo mara za berača pri delu?«

Ko pa je tako govoril, pač ni opazil, kako mu je nagajivi Janez vrgel nekaj v malho.

»Kaj pa je novega? Ti dosti več, ki zmerom po svetu hodiš«, mu reče Brbač.

To je dobro délo Bogmetu, dasi ne moremo trditi, da bi bil častilakomen. Stopi na sredo hiše. Sedaj ga lahko pogledamo od vrha do tal.

Ves je cel: nobenega uda mu ne manjka. Čvrste rasti je in ne pozna se mu mnogo, da ima že pet križev. Malo sivkasta brada mu zakriva okrogli obraz, ki kaže rdečkaste lise. Kdo bi si mislil, da si tak človek upa beračiti? Za mladih let je delal, kolikor in kadar se mu je zljubilo. Ko pa je vzel za ženo svojo Grebljico, se je kmalu prepričal, da lože živi pri dobrih ljudeh, kakor pri svoji Grebljici. Dober jezik je veliko vreden. Svoje ime je dobil od tod, ker je imel navado pri vsaki tretji besedi reči: bogme! Prinesel je ta medmet iz Slavonije, kamor je hodil v prejšnjih letih »šumarit«.

Vedel pa je Bogme vselej dosti povedati, nekaj resničnega, še več zlaganega. Laži ni štel za greh. Tudi ni bil vedno tako

ravne postave, kakor danes; in kadar je prosil vbogajme, takrat je bil ves drugi. Sključeno se je držal, našteval notranje bolezni, ako pa ni bilo drugače, dejal je tudi, da ga »božje« meče. In metalo ga je res včasih, a ne »božje«, ampak žganje, o katerem je dejal, da je zanj šiba božja. Ker je bil zgovoren, so ga imeli ljudje radi, dasi niso dosti nanj polagali. Bil je kmečki novičar.

»Kaj si me že vprašal, Brbač?« reče Bogme, kakor da bi bil pozabil vprašanje.

»Kaj si nisi še nič izmislil?« ponovi Brbač.

»Kaj, jaz izmislil? Bogme, da ne! Ako pa že hočete, povem vam, kako so v Ribnici cerkev razširili?«

»Novice iztresi najprej iz torbe, Bogme!« mu reče Krajec.

»Aha! Ali ste že slišali, kako so se zadnjo nedeljo stegli v Cestnicah?«

»Ali res?« vpraša Janez zvedavo.

»Res, res! Saj sem bil tam.«

V izbo stopi Polona, ki je skuhala večerjo:

»Sedaj pa le brž večerjat! Jetra niso dobra mrzla.«

»Ta je moška, Polona! Le na mizo ž njimi!«

»Povej, povej, kako je bilo v Cestnicah?« povpraša Brbačev fant Bogmeta.

»Tisti Cene, tisti mešetar, saj ga poznate!«

Polona ravno odpre zopet duri, ko začuje ime mešetarjevo. Kar zgane se, in ko bi bila obrnjena proti luči, bi opazili lahko rdečico na njenih licih. Vendar gre venkaj, a pri na pol zaprtih durih postoji in posluša. Njeno srce je jelo močno biti.

»Kaj pa je z mešetarjem?« poprime tudi Krajca radovednost.

»Kaj? Bogme! Stepli so se do krvavega. Tisti Cene in še nekaj fantov so bili šli na vas v Cestnice. Ko so se napili, najedli in naplesali, niso že vedeli, kaj bi počeli. Dekličje je vzela noč — fante pa vzame dan, kaj ne, Janez? ... I no, samim s seboj se ni ljubilo podplatov trgati, zato so se udarili najprej z besedo, potlej pa z rokami, nato s polici, dalje s kolmi, nazadnje pa še z nožmi, kakor je to že stara navada mladih norcev. Ali ni res tako?«

»Bogme, ne stopaj čez mejo! Drugače se ti utegne bridko povrniti«, mu reče nekdo.

»No, pa ne bom! In kaj je bilo nazadnje? Pravili so, da so mešetarja tako stepili, da je nesel v ruti svoje kosti domov.«

Vsi se mu zasmеjejo. Le Krajec in sin se modro držita. Bogme pa nadaljuje:

»V Cestnicah pa pravijo, da je Cene tako urno tekel domov, da je izgubil po poti čevlje, nogavice in zaponke.«

Zopet smeh. Krajec zakliče:

»Polona, prinesi, če imaš kaj!«

Polona pa se komaj drži po koncu pri durih. Očetov glas jo vzdrami, da odhiti v kuhinjo. Na Bogmeta je bila strašno nevoljna.

»Pojdi no izpod nog, dedec!« se zadere nad njim, ko nese ponev z jetri na mizo.

»Polonica, ne bodi huda! Vsak človek mora malo potrpeti za pokoro. Saj si slišala, ali ne, koliko mora mešetar trpeti za svoje norosti?«

Bogme je znal tudi zbadati, včasih celo preveč. Zato je njegov hrbet nekaterekrati čutil hude posledke. Toda nocoj ni bilo še prišlo toliko alkoholovih duhov vanj, da bi zmoget vse besede pregristi. — Na srečo je večerja premenila govorico.

Vendar tako veselega življenja ni bilo več tisti večer pri Krajčevih, dasi so delali še čez polnoč vsak svoje delo. Nekaj jih je prijemal zaspanec, nekaj jih je odšlo, ko so svoj posel dokončali, nekaj pa jih je poglelo po klopi okrog peči in za peč. Le Brbač in njegova sinova so se še mastili malo pred polnočjo z obaro, ki jo je Polonica napravila. Hiteti je bilo treba, zakaj drugi dan je bil petek. Bogme ni zamudil povečerka. Naposled pa, ko je še enkrat potegnul iz steklenice je izginil tudi on iz hiše.

Brbač je kimal še do petelinovega petja pri svojih klobasah. Polona pa je čula na drugem koncu hiše v svoji izbici. Gorela ji je luč še dolgo čez polnoč, v roki je držala pero, ki je pisalo dolge vrste čudnih reči.

(Dalje.)

Na trgu

Lojze Županov

Nedeljski dopoldan kakor razcvela jablan.

Na širokem trgu igra godba in mladi ljudje se v svetlih oblekah šetajo po ulicah. Prazne besede se jim sipljejo iz duš. Brez barve so njihove misli, brez cilja korak. Ne radi godbe, samo tako so se sešli na tem prostoru, bolj na široko lahko loviš oči ...

Na kostanj se je naslonil droben deček, bled in v krpe oblečen. Široko je drevo in skrilo ga bo pred svetlimi ljudmi.

Obraz mu je obrnjen v sredo trga, oči so se mu zaklenile, roke povesile; zamaknjeno mu je vse telo v mehko valovje muzike.

Edini v morju praznih ljudi vživa življenje godbe.

Vsi drugi so mrtvi.

In sirotek sanja — kako se mu iz krp kroji obleka, svetli čevlji se mu nadevajo na mrzle noge, na glavi mu poje vesel klobuk. In sonce je zunaj in pesem in široki svet ...

»Hodi od tu, strganec, kaj motiš poštene ljudi!«

Mrzli stražar ga zdrami z mrzlo roko. Sanje so se porušile, obleka razpadla, pesem in svet se zaglušili.

Edini, ki je razumel godbo. Še ta je šel.

Na trgu valovi morje teles, pa ene same duše ni med njimi.

Fantje, viteštvo v nas!

Svoimir Slovenjgoriški

Lep pojav srednjega veka je bilo viteštvo. Vitezi so se po daljši preizkušnji slovesno zavezali, da bodo ob vsaki priliki izkazovali Bogu najvišjo čast, katoliški Cerkvi pa spoštovanje in pokorščino.

Najbolj pa se razodeva viteška plemenitost fantov do slabjšega, pomoči potrebnega, v njihovem odnosu do ženstva. Dekle je po naravi slabotnejša od fanta, zato potrebuje zaščite in

opore kakor vinska trta na rodovitnem vinskem griču. Pošteni fantje jim to zaščito nudijo. Globoko jih spoštujejo ter branijo njihovo čistost in deviško čast, ker vidijo v vsaki mladenki sestro Marije, odtis svoje rodne matere . . .

Toda, solze pridejo človeku v oči, ko spozna, da se v današnjem modernem in razuzdanem svetu pravo fantovsko viteštvo več ne uvaža. Fantje ne poznajo v sebi več tistega spoštovanja do deklet in dolžnosti, ki jim velewa, braniti z besedo in zgledom njihov najdražji zaklad — nedolžnost!

Ravno nasprotno! — Ko vidijo, da marsikatero dekle, ki je prej živelo še tako pošteno, začne sčasoma zametavati nauke in besede, ki so jo odvrčale od nepoštenja, pride radi svojega otrplega srca do lepega opominjevanja na kraj prepada — še en korak in . . . Na tem koraku, ko je zadnji trenutek, naj se fant pokaže viteški s tem, da bi ji ponudil svojo viteško pomoč ter jo dvignil iz blata, v katero gazi, pa revež — omamljen z naslado strastne čutnosti, ki se mu sedaj nudi v tako lepi obliki, začne kar v javnosti teptati njeno čast in spoštovanje. Svoje umazane prste pa steguje po njenem, še dokaj deviškem telesu in ž njim vred že omamljeni nedolžnosti, katere zadnji žarek ji še seva iz njenih motnih oči.

Fantje! Ali je to viteštvo? Nikakor ne!

Čujte! Povem vam, da sem kot fant iz vaših vrst imel pred dobrim časom priliko opazovati majhno družbo dveh fantov in deklet, katerih razveseljevanje se je izteklo v položaju, kakor sem ga zgoraj omenil.

Bilo je na Marijin praznik. Društvo, ki je sicer verskega značaja, vendar pa nima imena, je priredilo igro, pri kateri je sodelovala godba. V bližnji gostilni je bila za takrat tudi napovedana prosta zabava. Po končani igri jo ubere cela gruča z godbo vred v omenjeno gostilno. Razveseljevanje v zakajeni in zaduhli sobi se je pričelo s šaljivo pošto. Sledile so druge zabavne točke. Vse to se je seveda pridno zalivalo z vinsko kapljico. Vmes pa je svirala godba tako vabljive, poskočne komade, da mladega človeka nehote dregne v srce, češ: fant, poglej vabeče oči dekleta, ki te vabijo: pridi in zapleši z mano . . . In res! Vablјivost plesa je zmagala. Sčasoma se je pričela vrteti kar cela soba. Vendar pa o nadaljnem plesu ne bom izgubljal besed. Znano je, da je ples, posebno v takih primerih, največji

zvodnik v nečistost. Na plesu se nečistovanje zasnubi, se poštenje prodaja, po plesu pa se proda...

Med to družbo je bilo nekaj fantov in deklet tudi iz sosedne župnije. Dva fanta izmed teh sta v tistem plesnem objemanju začela spoznavati in ljubkovati z dekleti iz župnije, v kateri se je zabava vršila. Da bi se pa čim prej spoznali, sta jima začela plačevati pijačo in dajati tudi za godbo, de so se lahko prav pogosto zavrteli. Ura se je pomikala na polnoči. Dekleta in nekaj fantov iz župnije omenjenih dveh so se začeli odpravljati na pot. Seboj hočejo dobiti tudi ostala dva, da bi skupno odšli kakor so prišli. Toda srčna privlačnost je zmagala v onih dveh dekletih. Ostala sta. — Šele v jutranjih urah se porazgubijo, po dva in dva v gluho, temno noč.

Viteštvo, kje si zdaj? Z blatom umazano leži v prepadu ter kliče iz njega maščevanje za pomandrano poštenje...!

Uverjen sem, da bi fant, ki je globlje spoznal dekliško dušo, se nikdar ne spustil tako nizko.

Ali moreš, dragi fant, ki si vitez svojega dejanja, misliti si večji polom, kakor je med snivajočo sanjo o rožnati sreči in dejanskim stanjem, ki ga ustvari po krivdi propalega fanta greh v dekliški duši!

Fantje! Kličem vam: več viteštva v nas!

Mlaj sredi vasi

Venceslav Winkler

I.

Večer pred Telovim. Petnajst parov rok sredi vasi.

»Hooruk!«

»Še enkrat! Hooruk!«

»Kamenja! Tolkače sem!«

»Držite škarje!«

Bum, bum ... Veter se pogovarja z zastavico v višini. Mastno deblo se blešči. Sonce gasne v pomrčino nekje blizu Slivnice. Razgreti obrazi se smejejo. Žuljave roke grebejo po

razkuštranih laseh. Nekdo je zavriskal. Lahno trepeče venec na mlaju.

»Ples bo, ples!«

Stari Lovre strmi v zapad in govori po svoje.

Fantje ga ne poslušajo. Tesno ob mlaju stoje in strme navzgor. Strašno visoko se jim je zdelo zmeraj nebo. Nocoj mislijo, da so ga dosegli. Mlaj raste daleč, daleč. Tone Florjanovec poskuša, če se še maje. Lepo stoji. V vseh vaseh ga bodo videli, tak je.

»In naš je!«

V lazu pod Županičkom so ga vrgli. Konji in ljudje so se oznojili, preden so ga spravili v ravnico.

»Dvesto dinarjev je vreden!« misli Lovre.

Fantje skomignejo z rameni. Pojutrišnjem zvečer bodo mislili na to. Nekaj časa ga bodo pustili, dva meseca pa ne kot lani fantje v Ravnah.

Mimo pride mladi Bečaj, Milan Bečaj. Gosposko in prešerno se zasuka in se ustavi.

»Preklicana navada! Čemu vzdigujete les na sonce? Prodali bi ga. In vse popoldne se mučite.«

Nihče ne odgovori. Milan Bečaj je gospod. Ne spada med fante.

»Jezike ste izgubili. Olika!« zamahne prezirljivo in odide po vasi.

»Ti!« zahrope nekdo in vzdigne tolkač.

»Pusti ga!« brani Tone. »Na vas gre. Naj pride ponoči.«

»Vendar bi ga zarinil za njim,« godrnja oni in se umika.

»K Marinčku gre!« misli nekdo pritajeno.

»Naj!« jekne Tone ostro.

»Kako?« osupnejo fantje. »Ti boš pustil?«

»Kaj naj naredim?«

»Za Anico . . .« premišljajo fantje.

»Pustite jo! Dosti je stara. Oči ima in naj presodi. Toliko mevžast pa nisem, da bi se šel pretepat. Saj me pozna. Če je močna, bo ostala, če ni močna, tudi zame ni.«

»Kakopak!« so zamišljeno povedali vsi.

»Pa vsak svoje orodje naj vzame!«

Spet je nekdo zavriskal. Drugi se razvedrijo v prijetno govorico. Spet se smejejo.

Tudi Milan Bečaj se smeje. Najlepše dekle ga pozdravi, ko stopi pri Marinčku v hišo ...

* * *

Vrag je izpustil vse vetrove. Divje kričijo nad griči. S škripajočimi prsti grebejo po slamnatih strehah. Drevje šumi in se klanja prav do tal. Okna šklepečejo, kjer so vrata odprta, neznansko ječijo in se s treskom zapirajo. Vmes lijejo vode. Kot bi se pol leta nabirale v koritih, vse bruhajo to uro. Nebo je opolnoči svetlo kot na kresni večer. Pri fari se je zganil celo veliki zvon. Rahlo, rahlo je zabrnal. Menda ga je vihar zamajal.

»Jezus, Marija, Jožef!« drhti po hišah.

Jutri je praznik. Nocoj je sodni dan.

Divje, divje pljuska dež ob okna ...

* * *

Stari Bečaj ima krčmo in strelovod in se pritajeno smeje nevihti. Ko najbolj treska, se pogaja s poslednjim pivcem, s Florijanovcem, za hišo in zemljo. Rijeta, rijeta, prideta do konca in začneta spet od kraja.

»Kako me pustiš?« kima pijano Florijanovec.

»Še dve leti ostaneš zastónj v hiši. Potem boš plačeval ali pa pojdeš. To je takole povrhu. Prav bi bilo, da bi se že zdaj umaknil.«

»Čemu ti bo hiša?«

»Prezidal jo bom«, se smeje krčmar. »Fanta bom oženil.«

»Fanta?« pomisli starec. »Tudi jaz bi ga.«

»Torej drži?«

Starec molči. Saj mora držati. Vse je v dolgovih. Prodal se je in bo delal na žagi. Bečaj ima žago.

Zunaj strupeno vriska veter.

Moker in truden se privleče v krčmo čuvaj Lovre.

»Mlaj je podrlo.«

»Kakšen mlaj?« se čudi Bečaj.

»Na vasi. Za jutri so ga postavili. Prav do tal visi. Škoda zanj. Slabo pomeni.«

Stari Florijanovec se strese. Mlaj je podrlo. Tudi grunt je padel. Mlaj bodo vzdignili. Morebiti že jutri zjutraj. Jezni

bodo in bodo prijeli. Tako trdo ga bodo zabili, da bo za večno stal. Grunt bo obležal.

»Vraga!« se je vzdignil z bolnimi očmi. »Slabo pomeni.«

»Slabo«, je povedal še enkrat Lovre. Upognjen se je izgubil iz sobe.

»Kaj se cmeriš?« je zazelal Bečaj. »Za mlajem?«

»Za mlajem«, je potrdil starec. »Moj fant je bil tudi zraven. Na praznik bo preklinjal.«

»Otroci so še, pa ne znajo postavljati«, se je smejal krčmar. »Torej drži?«

»Drži!« je zahropel Florijanovec in se vzdignil.

Zunaj je sunkoma butal veter v drevje.

»Tak vihar!« se je opotekal starec skozi vas. »Pa prav nocoj.«

II.

Tone je nevoljen vstal.

Take nedelje še ni bilo. Ves dan je ležal mlaj preko poti. Ljudje so stopali čezenj, ko so šli k maši in od maše. Smejali so se. Ko se je vračal iz cerkve, je slišal povsod zasmeh. Domačih fantov ni bilo. Samo enega je srečal opoldne.

»Popravili bi ga«, je dahnil fant skrivaj.

»Ne«, je jeknil Tone. »Zdaj, ko je že konec. Navsezgodaj bi morali. Naj leži.«

Popoldne je prišel še Milan Bečaj. Strupeno se je smejal, ko je šel mimo in je stal Tone na pragu.

»Dobro stoji, kaj ne?«

»Dobro bo stal . . .« je siknil fant med zobmi.

Tisti hip ni mislil na mlaj. Pri Marinčkovih je Anica. K njej hodi mladi Bečaj. Bogat je. Anica se smeje.

»Ni vredno!« se hoče zatajiti Tone.

Oče je prišel od nekod. Neprespane oči visijo trudno na zorečem polju. Vse raste. Žita bleščijo.

»Kam pojdemo?« se zbudi sin.

Nemirno pogleda oče in zašepeta:

»Nikamor!«

»Kako?« dvomi sin.

»Saj je vseeno. Bečajevo je.«

Tone se obrne in se prime za ograjo. Nekaj, kar ga je že nekaj dni rezalo, ga ostro stisne:

»Prodali ste?«

»Nisem še«, se strese oče. »Pa pripravljeno je že vse.«
Starec zavije za hišo.

»Prodali«, drhti fant. »Kam greste?«

Grob neznanega vojaka v Beogradu.

»Na žago. Delat«, kaže starec težke roke.

»Še to!« zaječi Tone. »Pa je res mlaj padel ...«

Zdaj razume, da se mladi Bečaj lahko smeje.

* * *

Stari Bečaj je volk. Florijanovca je ujedel, ko je bil še zdrav. Ovil ga je okoli prsta in zmlél. Starec se je otepal in se še huje pogrezal. Sin Tone je bil še premlad, da bi vse razumel. Ko je dorasel, je bilo že prepozno. Takrat se je oče že udal v nesrečo in spustil roke. Tretjega človeka, ki bi oba zveval in ju pognal z dobroto in z bičem na delo, ni bilo. Gospodinjala jima je stara dekla Jera. Včasih sta jo ubogala, včasih sta jo zmerjala. Prava mati je umrla, ko je imel Tone pet let. Takrat je postal grunt jetičen.

Bečaj bi rad hišo. Ni mu bilo toliko za zemljo. Hiša stoji sredi vasi. Milan bo začel s trgovino. Besedo zna dobro obrniti v pravo, šlo bi mu. In oženil bi se.

Ljudje so molčali. Bečaj je bogat. Bečaj ima gostilno. Bečaj ima žago. Bečaj je župan. Bodimo prijatelji, ljudje božji, kdo bi svet obračal, ko je vse dobro urejeno. Vse dobro in prav.

* * *

Florijanovca, oče in sin, sedita pri večerji.

»Premislil sem vse«, pravi Tone.

»Kaj si premislil?« vzkipi stari.

»Ves svet se bo podrl. Ne vem, kako ste napajali grunt. Segnil bo. In še ne vem, če ste ga prodali. Kdo bo delal?«

»Delaj, če hočeš jesti«, golči zamolklo oče.

»Na me prepisite vse!« pove ostro sin.

Florijanovec odloži žlico in se nasloni na zid.

»Kaj naj pripišem?« zajeclja.

»Če je še kaj ostalo«, upade Tonetu pogum.

Gospodar se nasloni na mizo. Gozdovi so še. Gozdovi so celi. Tudi pašnik pod Javoršicami bo ostal. Njive je zgrabil. In hišo.

»Slabo je ...« je zašepetal.

»Če hočete, da primem, prepisite«, prigovarja neusmiljenofant.

»Obupal boš!« zakrili z rokami starec.

»Dobro«, pravi mrzlo Tone. »Grem od doma. Za hlapca pa ne bom. Bečaju najmanj.«

Florijanovec molči. Ni navajen na besede. Samo oči mu čudno gorijo.

»Ti!« se zresni in vzdigne roko.

»Kakor hočete!« mirno vstaja Tone. »Pojdem po svetu.

»Če tukaj ni domačije, si jo ustvarim drugod.«

* * *

»Kaj ste imeli sinoči?« je jezen stari Florijanovec drugo jutro. Stoji na pragu in govori s sinom.

»Nič!« se zadere Tone.

»Nekaj z Bečajevim!« raste oče.

»Če veste, zakaj izprašujete.«

»Mirne ljudi puščaj pri miru!«

»Mirne?« se ustavi Tone. »Kakor hočete. Še predenj naj bi stopil in se priklonil: Le zlezite mi na hrbet, gospod Bečaj, vas bom nesel skozi vas.«

»Narobe gledaš!«

»Me bo že teplo.«

Umolkneti. Nekje pod Pečnikom vriskajo kosci. Snežnik je čudovito čist.

Florijanovec misli, misli . . .

»Ti«, se obrne k sinu, »zaprezi, greva k notarju.«

Tone ga pogleda, vsa ostrina izgine z mladega obraza.

»Prav!«

Hip nato mu lice zažari še v hujšem ognju in upornosti.

Florijanovec gre v hišo in začne računati. Dolgo piše nerodne številke, slini svinčnik in se jezi.

Tone žvižga. Kosci pod Pečnikom vriskajo zmeraj huje. Najbrž bodo kmalu končali.

III.

Bečaj in Tone delata račun.

»Hud si, fant!« ječi krčmar.

»Vse po pravici!« godrnja Tone.

Seštevata in seštevata. Ne ujema se. Začneta od kraja. Tone se veseli. Dolgovi nekam plahnejo.

»Veste, stari ljudje ste slabi računarji«, bruha strupeno.

»Misliš?« ga pogleda nevarno Bečaj in se spet zatopi v papirje.

»Hiše ne bo«, se oddahne fant.

»Mogoče ni kaj prav«, ječi krčmar. »Imam še kje zapisano.«

»Hiše ne bo. Hiša je moja«, se smeje Tone.

Bečaj zardeva in blede. Prenaglo je prišel fant, ni se pripravljal. Komaj deset tisoč je vsega skupaj.

»Kaj hočete za ta denar?« draži fant.

»Na hišo sva zapisovala z očetom.«

»Hiša je moja. Brez mene ni računa.«

Razburjata se in govorita zmeraj glasneje. Bečaj prinese pijačo, pa fant ne pije. Nazadnje se pogodita za gozd nad Javorščico. Toneta boli, ko se spomni nanj, pa stisne zobe in pusti.

»Zdaj sem zdrav«, se oddahne.

Ko gre skozi vas, sreča Marinčkovo.

»Milan je nekaj pravil, da bo šlo vse na boben.«

Fant zagori od jeze in sramu.

»Če bom sam bobnal. Ne poznaš Toneta!«

Zmajala je z glavo, ko je gledala za njim. Milan Bečaj ne govori tako osorno.

* * *

Prišlo je veliko poletje. Vročice sonce je pognalo kri v najhujši tek. Tone je to skusil. Od štirih zjutraj do desetih zvečer se ni ustavil. Ljudje, ki ga niso poznali, so se nekaj časa smejali, potem so začeli prikimovati, nato so mu začeli dajati še korajžo. Fant je zavriskal in se razkoračil še huje.

»Lej ga«, so si menciali stari kmetje roke. Izvlekel bo voz, čeprav je bil že hudo v blatu.«

Tone je bil sam pri delu. Oče je hodil za njim, pa ga vse ni nič kaj veselilo. Mslil je, da je itak že vse zastonj. Ko mu je pa sin razodel, da se je svet na lepo obrnil, se je začudil, nato pa poprijel.

Jesen je šla lepo čez polje. Tudi hlevi so jo občutili. Tone je prodal voličke par dni pred žegnanjem in nesel Bečaju denar.

»Zdaj sva končala!«

Bečaj je malo nakremžil obraz in potrdil. Za slovo je še povedal:

»Jaz sem volk, pa samo enkrat. Ti si trikrat!«

Tone je zamahnil z roko in odšel.

* * *

Jutri bo žegnanje.

Spet postavljajo mlaj. Nocoj ne bo viharja. Vsi hribovi so čisti, nebo je še preostro.

»Ta ne bo padel«, tolče in sopiha Tone.

»Ne bo«, pljunejo v roke fantje.

Spet pride mimo Milan Bečaj. Niti ozreti se ne upa na fante. Nerodno gre mimo.

»Ali gre k Marinčku?« je radoveden nekdo.

»Kamor hoče«, se smeje drugi.

»Tone, kaj pa Anica?« draži tretji.

Fant zardi, potem vzdigne kol in ga vrže po tleh.

»Saj vidiš, da postavljamo nov mlaj. Zadnjič je padel, ker smo ga preslabo zabili. Le korajžo, fantje! Ta ne bo. Anico pa pusti. Pozdravi jo le, kadar pojdeš mimo, več pa ne.«

Tone se prisiljeno smeje. Nekje znotraj ga boli. Toda, ko se ozre na mlaj, ga vse mine.

Pri fari potrkavajo. Večer je lep. Mlaj se blešči.

»Ta ne bo padel! Le korajžo!« zabija Tone.

»Ne bo«, udarjajo fantje.

Rahlo trepeta zastavica v višini. Veter prihaja od severa in čisti zrak. Mlaj molči in raste, raste ...

Mladi grobovi + Jurislav Murnik

Umrli dne 27. junija 1931 v Radovljici.

Dne 27. junija nas je zapustil in se preselil v večnost naš brat Jurislav Murnik. Zapušča ženo in pet nepreskrbljenih otrok. Bil je vzor moža, trden značaj. Stal je ob rojstvu vseh naših organizacij, prosvetnih, telovadnih, političnih in strokovnih. Vedno v prvih vrstah, na najtežjih mestih, neomajen kot skala od začetka do konca. Priporočamo ga vsem bratom v molitev. Spomin pa ohranimo mu tak, da slednji skuša biti mu enak ...

Alojzij Mulej.

Kdo bo najbolje uganil?

Vprašuje urednik

Na ladji se seznanita dva potnika. Eden od njiju ima s sabo nenavadno dragocen biser, katerega hoče osebno prinesiti na Angleško. Njegov novi znanec bi ta biser rad videl. Oba hočeta pa počakati, da vsi gostje odidejo s krova k večerji. — Lastnik bisera prinese iz svoje kabine kovinski zabojček in povabi svojega znanca na zadnji konec ladje, kjer ju nihče ne bo motil. Sedeta drug ob drugem vsak v svoj pleteni naslonjač. Lastnik bisera odpre mali, a trdni kovinski zabojček in vzame

iz njega dragoceno, lepo poslikano leseno škatljico. V njej je spravljen biser. V tem se jima približa neki potnik, ki se mu vedenje obeh tovarišev zdi čudno. Ko ta dva vidita, da sta opazovana, se ustrašita; lastnik v naglici zapre škatljico, da bi jo vtaknil v žep, pri tem mu pa pade iz rok, se zatoči po tleh in izgine skozi odprtino v ograji naravnost v morje. — Ne lastnik ne znanec nista znala plavati. Ladja je bila zelo velika. Morje je bilo mirno in valov nobenih razen tistih, ki jih ladja sama dela. Kaj je lastnik moral narediti?

Pogoji kot v februarški številki (kdor jih ne izpolni v s e h, ne pride k žrebanju, tudi če je prav rešil.) Nagrada kakor v junijski številki.

Rešitev junijske naloge.

Ladja je po noči razsvetljena in če se v tem času ponesreči, jo bo moštvo zapustilo, ne da bi še posebej stikalnike za posamezne svetilke zapiralo; torej se da po električnih stikalnikih z gotovostjo soditi, ali se je nesreča zgodila ponoči ali podnevi. Dalje se da ugotoviti tudi v kuhinji in v kabinah, za kdaj so nazadnje kuhali in če so, ko se je nesreča pripetila, ljudje bili že v posteljah.

Najboljša rešitev: Karl Korošec, sluga v zavodu sv. Avguština, Sarajevo. Dobi »Stori to«. — Dalje so poslali dobre rešitve: Janez Vavpetič, mlinarski pomočnik, Domžale; Karner Ivan, Slovenji Gradec (dobil 2. nagrado); Menart Metod, Dolnji Logatec (dobil 3. nagrado); Alojz Ocepek, rudar, Houllcourt.

Opomba: Urednik želi, da bi fantje kar mogoče z zanimanjem razmišljali naloge in v velikem številu pošiljali odgovore, zakaj te vrste naloge so posebno sposobne nas navajati k globokemu razmišljanju in vaji duha.

Vsi za enega, eden za vse: to bomo izpolnili, če bomo pravočasno poravnali naročnino za svoj list.

FANTJE MED SEBOJ

Radovljica. Marsikdo misli, da smo Radovljičani polagoma zaspali, ali pa, da nas sploh več ni. No, pa se še gibljemo, čeprav ne tako kot včasih. Imamo fantovski odsek, ki šteje 25 članov. Na rednih tedenskih sestankih obravnavamo razne stvari. Imamo tudi športni odsek, ki se imenuje »Kres«. Prav pridno treniramo nogo-

met; imeli smo že nekaj tekem, na katerih smo se prav dobro in dostojno zadržali, kakor pravijo. Gojimo tudi lahko atletiko, ki jo vodi brat Pavlin. Pomagajo nam in sodelujejo leški fantje, posebno kadar je treba poprijeti. — Na svidenje ob priliki prosvetnih tekem!

DROBTINE

DOMA IN PO SVETU

Saharska železnica. Francozi gradijo skozi svojo naselbino Saharsko puščavo, železnico, bi ko tekla iz mesta Oran v Alžiriji do kraja Gao ob Nigru in tako presekal puščavo od severa do juga.

Grozna toča je padala v vzhodnoindijski pokrajini Mambhum. Zrna so tehtala po četrtilogramu in še čez. Ubitih je bilo šest oseb, mnogo ranjenih, setve pa seveda uničene.

Po ameriško. V kanadski pokrajini Kvibek je mesto Asbestos s 5000 prebivalci. Ker pa hočejo rudnike razširiti, bodo hiše kratkomalo prepeljali na drug kraj in tako mesto preselili.

Banane na Jamajki. Srednjeameriški otok pridela toliko banan, da so jih lani samo v Združene države izvozili nad 22 milijonov kobljev, polovico vsega pridelka, in kobljev ima včasih do sto sadov.

Po sledovih Marka Pola. Nekaj Francozov se je odločilo, da z avtomobili prevozi pot, ki jo je v davnih časih prehodil sloveči svetovni potnik (danes bi rekli globentrotter) Marko Polo. V 7 avtobusih bo 35 oseb pre-

merilo vse razdalje od Sredozemskega morja do Kitajske.

Za staro pravdo. V Tanganjiki v Vzhodni Afriki je letalo plavalo skoraj po tleh in napadel ga je lev. Ko je pristalo, se pa zapodi vanj nosorog in letalca rani.

Italijanska nafta. V zadnjih letih so po Italiji s tolikšno vztrajnostjo iskali nafte, da so navrtali 2000 rofov. Pred kratkim pa so zadeli na studenec, ki daje 800 l nafte na minuto.

Sladkor goni avtomobile. V Braziliji je na vzhodu država Pernambuko. Polovico njenih avtov goni alkohol, ki da pridobivajo iz domačega sladkorja.

Vodo z Maratona napeljavajo v Atene. Na slavnem bojišču bodo z mogočnim jezom napravili umetno jezero, in pokoj bo, kjer je pred 2400 leti divjala bitka.

Koliko dela stane funt medu. V Združenih državah S. A. je poljedelsko ministrstvo dalo napraviti znamenit poskus. V Wyomingu so postavili nekaj panjev čebel, osem milj daleč pa je cvetela medena detelja alfala. Čebelice so jo takoj izvohale in letale dan za dnem po nektar.

šestnajst milj (15 km) je vsaka živalca morala vsak dan preleteti, da je prinesla domov drobno kapljico nektarja. Izračunali so, da so vse čebelice napravile desetkrat tako dolgo pot kakor je dolga pot okoli zemlje po ravniku, preden so nanosile en funt (454 gramov) medu!

Strašna »prava reč«! V Ameriki so izdelali film, ki je baje stal 220 milijonov dinarjev in — 7 človeških življenj! Da bi bil dosti privlačen, so letalci morali delati take vratomne vaje, da so si polomili vratove. Ali pa je človeško in pravično, da se golemu »firbcu« žrtvuje sedem življenj?!

Ustavila, kajpak! Ali se ti je ura ustavila, ko je priletela na tla? — Seveda! Ali misliš, da se bo udrla?

Tako je. Šestnajst žanjic požanje njivo v osmih urah. Koliko časa bo isto njivo želo trinajst žanjic? — Ako so njivo požele prve žanjice, ne ostane za druge nič.

Ameriška, kajpada. V New Jerseyu v USA je mesto Newark hotelo zgraditi novo široko avenijo (cesto). Napotje pa je delala desetnadstropna hiša. Podreti jo ni kazalo, kaj torej? Na valjarjih so jo prepeljali nekaj desetoric metrov v stran. Pa pišejo, da je bilo res.

Rdeči dež. Na Pariz se je nekega jutra vлил rdeč dež. Sodijo, da je veter prinesel iz Sahare drobcen peščen prah, ki je pa naletel na oblak in tako v dežju končal svoj polet.

Saj ne gre za ime. Gospod obeduje v gostilni: Povejte mi, natakar, je li to piščanec ali zajec? Natakar: Ali Vam ne pove okus? — Ne. — No, potem je pa vendar vseeno, kaj je na krožniku, ne?

Seveda. Brata sta se prerekala. Jaka: Veš kaj, če bi bil jaz ti, bi ne bil tako neumen! Miha: Seveda ne!

»Ne. Pumpež: Prijatelj, ali mi moreš posoditi tisoč dinarjev? — Varčnež: Zdaj ne, kvečjemu potem, ko se vrnem iz Pariza. — Torej misliš iti v Pariz? — Ne.

Redka odkritost. Mnogo je prehodil sveta in je družbo zabaval s svojimi doživljaji. »Nekoč sem šel tigre lovit.« — »Pa ste imeli srečo?« — »Da, da. Tigra še videl nisem.«

Upanje. Pisatelj in kritik se slučajno srečata v gostilni. Kritik: »Gospod, pravkar sem prebral Vašo knjigo.« Pisatelj: »A, ali zadnjo?« Kritik: »Upam.«

Še nov. Zelo odličan mož je prišel otvorit velesejem. Janezek mu je podal šopek rož. »Koliko pa si star, fantek?« — »Prosim, gospod, jaz nisem star, ampak skoraj čisto nov.«

Malenkosti. Zdravnik bolnika preiskuje, pa ne more odkriti nobene bolezni. »Nekaj mi gotovo manjka. Ne morem si pomagati, da ne bi kar naprej mislil nase.« — »Ne smete trpeti, da bi Vas take malenkosti vznemirjale.«

Pohvala? Stric je bil siten človek in je nečaka najprej vprašal: »No, fant, kako ti kaj gre v šoli?« — »Prav dobro. Učitelj mi je zadnjič rekel: Če bi bili vsi učenci taki ko ti, bi šolo lahko že jutri zaprl.«

Rednost in pridnost. Dušan je prišel iz šole jako pozno. »Kod si pa tako dolgo hodil?« — »Oh, vedel nisem, kje so Azori.« — »Prav ti je. Pa drugič na svoje reči pazi!«

Priporočilo. Miha: »No, zdaj sem pa že bil pri krojaču, ki si mi ga priporočil.« — Pepe: »Ali si mu povedal, da sem ga jaz priporočil?« — »Sem.« — »No, in kaj ti je rekel?« — »Zahteval je, naj mu obleko vnaprej plačam.«

Milo za drago. Gospa svetnikova je prišla gospo višjega svetnika obiskat. »Gospa so rekli, da jih ni doma«, pride hišna povedat. »No, potem pa gospo povejte, da je nisem iskala.«

Miglaj. Govornik kar ni in ni mogel končati. Nazadnje je pa vendar poslušavcem zasijal žarek upanja, ko je rekel: »Če sem morda govor malce zategnil, mi oprostite. Nimam namreč ure pri sebi, v dvorani je pa tudi ni.« — »Imate pa zato na steni za svojim hrbtom koledar!« nevoljno vzkligne neki poslušavec.

Obiskala Piramide. Gospod in gospa sta na hitro obogatela, pa sta se rada pokazala v družbi in sta zato vabila odlične goste. Gospa pa jih je zabavala: »Joj, kako kolosalno rada jaz potujem! Posebno Egipt mi je principiarno všeč!« V resnici pa še sploh ni prestopila meje svoje domovine. »O, v Egiptu ste bili? Potem ste pa gotovo obiskali tudi piramide?« — »Kajpada! In kako so bile prijazne! Še na večerjo sva jih z možem povabila.«

Uslužben. Prej je bil »za slugata«, potem pa je postal hotelski lakaj, je došlega gosta peljal v odkazano sobo in mu jel vneto razlagati: »Glejte, gospod, tule je gumb električnega zvonca. Če bi se radi zjutraj zgodaj zbudili, kar pritisnite na gumb, pa Vas pridemo poklicat.«

Lepo. Pripeljali so ga na policijo, ker je z avtom zdrobil svetilko »takseljnu.« «Lep dan je danes, gospod«, prijazno nagovori uradnika. »Mislim da, Vaša globa pa znaša 250 Din!«

Je že, kar je. Gospa zasliši iz kuhinje strahovit ropot in tresk. »Micka, kaj pa za božjo voljo delate?« »Nič, gospa, je že narejeno.«

Nekaj le ni prav. Gost se muči z obedom. Hotelir to opazi in ga vpra-

ša: »Je vse v redu, gospod?« — »Da, da, skoraj vse«, zagode nesrečni gost, »samo tale račun vzemite in ga malo prehukajte, da se uskoči.«

Nazaj je pa le. Slavko: »Torej god imaš danes. Ali te je kak dar kaj bolj presenetil?« Stanko: »Pač! Cvetko mi je poklonil knjigo, ki sem jo lani tebi posodil.«

Potem pa vse tiho je bilo. Brivec je hotel za vsako ceno svoje goste zabavati. Tako je rekel gospodu, kterelega je strigel: »Gospod, Vaši lasje so pa zelo redki. Ali ste že kdaj uporabljali mojo patentirano lasodajo?« »Ne še, ne še, pa je tudi vseeno, saj jih nisem radi nje izgubil.«

Varno je, varno. Janko prosi mamo, naj mu pusti kladivo, da se bo igral. »Kaj še! Da še udariš na prst!« — »Oh, mama, ne bom se ne! Saj bo Metka žebelj držala.«

Nič vbogajme. Pogovarjali so se o miloščini. »Jaz dam vedno samo tistemu, ki je vreden.« — »Kako pa spoznate, kdo je vreden in kdo ne?« — »No, to pač ni težko. Vredni so tisti, ki so toliko ponosni, da nočejo beračiti.«

Delomržen. Postopač tako lepo in ganljivo toži svojo bedo stari gospe, da mu da kar dva dinarja in ga še sočutno vpraša: »Ali so vam kdaj ponudili kako delo?« — »Pač, gospa, enkrat. Sicer pa so bili vedno prijazni z menoj.«

O sveta preprostost! Gost: »Saj ta jed je naravnost neužitna! Kako ste mi jo vendar mogli priporočiti?« — Natakara (bolj potihem) : »Veste, gospod, zato, ker bi jo morali pojediti mi uslužbenci, če je ne bi nihče naročil.«

Zdaj veš. Zdravnik in bolnik sta se poznala že dolgo vrsto let. Zdravnik: »Dobro pomnite: ne smete ne kaditi

ne piti, ne v gledišče ne v kino ne na ples.« — Bolnik: »Za božjo voljo! Kaj naj pa sploh še delam?« — Zdravnik: »Varčujte, da poravnate pri meni račune!«

Kako pa več? Gospa Firbec: »Veste, gospa Trnjula ima neko strašno napako.« — Gospa Osat: »Kakšno pa?« Gospa Firbec: »Kadar se srečava, vselej se obrača in obrača in zija za menoj!« Gospa Osat: »Kako pa veste, da se ozira?«

Saj bi rad ustregel. Ribič nastavlja trnek celo dopoldne, pa vse zastonj. Priteče pa fantek: »Joj, ujemite ribo, da bom videl, kako to naredite!« Dečkova mama pa pravi: »Le nikar ga ne ubogajte, dokler ne reče: Prosim!«

Gozdni požari so v Ameriki tako pogostni, da jih samo iskrè iz lokomotiv unamejo 10.000 na leto.

Najgloblji rov na svetu, pravijo, da bo v Randu v Južni Afriki, kjer bodo v nekem zlatem rudniku prodrli 2560 m globoko.

Čudni brodarji. Veletok Amaconke je zlasti ob izlivu tako neverjetno ogromen, da prodira morska voda vanj nad 50 milj daleč. Ribiči in mali brodarji bi radi vedeli, kako daleč imajo še do morja; zato kar vodo pokusijo in po njeni večji ali manjši slanosti spoznajo oddaljenost.

Še so srečni ljudje. Neka sovjetska znanstvena odprava je v Severni Sibiriji ob reki Indigirki odkrila neznan rod, ki že 18let ni videl nobenega tujca, seveda tudi o svetovni vojni še ni slišal.

Naravni plin je plin, ki prihaja iz zemlje, največkrat v rudnikih, naftovih rovih in ognjenikih. V Združenih državah S. A. ga zdaj prestreže že 2 milijona kubičnih čevljev (čevljev 30 cm) na leto. Od nekega izpuha v državi Tèxas ga bodo do

mest napeljali po 1000 milj (milja 1609 m) dolgi cevi, ki bo torej trikrat tako dolga kakor proga Ljubljana - Beograd.

Za ceste bodo izdale Združene države S. A. letos nad 80 milijonov dinarjev (6 jugoslovanskih proračunov), saj pa tudi vozi po njih 26½ milijona avtov in ga ima že vsak peti prebivalec.

Zaloge radija. Na bregovih Velikega Suženjskega jezera v Kanadi so izsledili rudo, ki vsebuje toliko dragocenega radija, da smatrajo to najdišče za najbogatejše na svetu.

Afriške železnice so zopet za eno progo bogatejše. Otvorili so zvezo med mestoma Lobito na zapadni obali in Bèiro na vzhodu, nasproti Madagaskarju.

Mrtvo morje vir življenja. Mrtvo morje ima svoje ime zato, ker v njem in njegovi bližnji okolici ni živega bitja. Nekaj sem pa črpajo iz tega morja razne rudnine, med njimi tudi pepeliko, neko lugasto sol, ki je izvrstno gnojilo.

Ogromna rakev. Znanstvena odprava pensilvanske univerze je blizu egiptovskega mesta Kairo odkrila granitno rakev, ki je težka 1100 ton (torej za 100 vagonov!). Tako velike doslej nikjer drugje niso odkrili. Mislijo, da je stara 6000 let.

Igla pade in — V New Yorku so pred mikrofonom iz višine 15 cm na cinast krožnik spustili iglo, pa so radio sprejemala širom Severne Amerike zvoček označila kot pravcato razstrelbo.

SPORT

Športni klub »Primorje« je priredil dne 21. maja t. l. lahkoatletske tekme juniorjev. Doseženi so bili deloma prav lepi rezultati. Tekmo-

vali so v teku na 100 m, 200 m, 1000 m, stafeti 4×100 m, v suvanju krogle, metanju diska, skoku v daljavo z zaletom, skoku v višino z zaletom ter troskoku. Vsa prva mesta so odnesli mladi atleti A. S. K. Primorja.

Sportni klub Ilirija pa je priredil v nedeljo dne 17. maja narodni miting seniorjev. Tega tekmovanja so se udeležili tudi atleti iz Maribora in Zagreba. Tudi udeležba od strani publike je bila precejšnja. Doseženi so bili deloma prav lepi rezultati. Navajamo nekatere važnejše in sicer:

Met krogle: 1.) Zupančič, Ilirija 11.98 m; 2.) Jeglič, Ilirija 11.54.

Skok v višino: 1.) Kallay, Zagreb 1.70 m.

Metanje diska: 1.) Kallay, Zagreb 34.16 m.

Skok v daljavo: 1.) Korče, Primorje 6.44 m.

Tek na 5000 m: 1.) Krevs, Primorje 17:08.8.

Metanje kladiva: 1.) Stepišnik, Ilir. 34.23 m.

4.000 let stare smuči so nedavno izkopali v nekem močvirju na švedskem. Te smuči šo obenem najstarejše tovrstno sportno orodje.

V francoski nekatoliški telovadni zvezi se bije v zadnjem času precejšen boj radi novih pravil. Gre predvsem radi dveh točk t. j. ali naj francoska tel. zveza obdrži v svojem streljanje, mečevanje, plavanje, boks, programu samo telovadbo, ali pa tudi lahko atletiko kakor doslej. Kdo bo zmagal v tem boju bomo še videli.

Vojaško sportno zvezo so osnovali v Avstriji, da bi organizirali prostovoljni sport v avstrijski vojski. Vojski vseh garnizij se bodo odslej enotno in strokovno vežbali v raznih sportnih panogah. Na ta način hočejo dvigniti zmožnosti vojaštva z lastnimi in civilnimi sportnimi pri-

reditvami. Nova sportna zveza ima svoj sedež na Dunaju ter je razdeljena na 7 okrajev.

Sport na Kitajskem. Pri zadnjih tekmah, ki so se vršile v kraju Hangchow, je tekmovalo preko 1500 športnikov obojega spola. Za prvenstvo so tekmovali skoraj v vseh športnih panogah, kakor v lahki atletiki, plavanju, igra z žogo itd.

Vsestranost v telesnih vajah! Proč z enostranostjo! Kajti naše telo ne obstoji samo iz nog, rok in muskulature, temveč tvori neko enotno celoto, katere posamezni deli so enako važni, ter jih moramo vsled tega z enako vnemo gojiti. Kaj ti pomaga celo gorovje muskulature, ali če tečeš kot najhitrejši pes, če so pa ostali deli zanemarjeni. Vsak resen športnik, ki goji telesne vaje radi zdravja, moči, lepote, prožnosti in hitrosti svojega telesa, bo že od vsega početka zavrgel enostranost in se ne bo specializiral na eno samo panogo. Pa tudi škodo moremo edino na ta način odstraniti; v tem, da se športnik, ki goji samo eno panogo, mnogo hitreje naveliča sporta kakor oni, ki jih goji več, niti ne govorimo. So pa nekatere panoge telesnih vaj tako sorodne, da se med seboj spopolnjujejo, odnosno so ena na drugo celo navezane. Smisel spopolnjevanja in raznoličnosti tiči v tem, da se oni, ki goji kako panogo telesnih vaj, bavi tudi z ono, pri kateri je najbolj važno to, kar smo pri prvi pogrešali. Rokoborci in težki atleti, ki so znani kot zelo močni ljudje, bi morali na vsak način gojiti tudi vzdržnost in hitrost. Žalostno je tudi pogledati tekača na dolge proge, ki z lahkoto preteče več kilometrov dolge proge, ker ga že nekoliko močnejši prijem spravi iz ravnovesja. Oni naj bi torej gojili tudi težko atletiko, boks in

vaje za hitrost. Tekoč na kratke proge nikakor ne bi smel samo teči kratkih prog in skakati, ampak bi moral tudi vaditi vzdržnost ter vaje za moč. Sploh kdor poleti teče, skače, meče, naj se pozimi smuča, drsa, vadi gimnastiko in orodne vaje. Nasprotno pa se bi morali zimski sportniki poleti baviti z lahko atletiko in veslanjem. Pri vsem tem pa moramo biti previdni in preiščeno izbirati razne panoge in pa kar je zelo važno: polovičarstva sportnik ne sme poznati.

Zimsko - sportna zveza kraljevine Jugoslavije je imela v nedeljo dne 7. junija t. l. svoj redni občni zbor. Iz poročil posnemamo, da je v zvezi včlanjenih 80 klubov. Izvoljen je bil ponovno stari odbor. Tudi sedež zveze ostane v Ljubljani.

Državno prvenstvo moštev v lahki atletiki. Dne 6. in 7. junija t. l. se je vršilo v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu tekmovanje v lahki atletiki za državno prvenstvo moštev. Dočim so bili v Zagrebu nekateri rezultati prav dobri, so bili le-ti v Ljubljani zelo slabi. Primorje je doseglo 46.894,22, »Ilirija« pa 22.966,745 točk. Uspeh celotnega tekmovanja je: I. Concordija (Zagreb), II. Hašk (Zagreb), III. Primorje (Ljubljana), IV. Ilirija (Ljubljana), V. Maraton (Zagreb), VI. Makabi (Zagreb).

Češki Orel je imel v času od 1.-3. maja t. l. sejo župnih načelnikov in načelnik, na kateri so razmotrivali o bodočem delu. Napravili so precej važnih sklepov, ki bodo prinesli organizaciji še večje uspehe. Poleg praktičnih vaj (gimnastika, medicinal, nove redovne vaje i. dr.) so imeli

tudi naslednja predavanja: Katoličan in telesna vzgoja, organizacija tečajev in šol za vzgojo vaditeljstva, orlovski tisk za telesno vzgojo, pota orlovske telovadbe ter razne referate o organizaciji tekem itd. V svoj program so prevzeli poleg orodne telovadbe in lahke atletike ves šport, kar smo že svoječasno poročali.

Vsedrjavno razstavo za telesno vzgojo in šport v Pardubicah (Čehoslovaški) so slovesno otvorili dne 31. maja t. l. Protektorat nad razstavo je prevzel sam predsednik republike g. Dr. T. G. Masaryk, častno predsedništvo pa vlada.

Na občnem zboru mednarodne katoliške telovadne in športne zveze, ki se je vršil v Parizu dne 26. aprila t. l., so sklenili delegatje posameznih držav, da se spremene pravila med. kat. zveze in da se izdela poslovnik za to zvezo. Predlog Nemčije glede prenosa sedeža zveze iz Pariza v vatikansko mesto, je propadel, tako, da ostane sedež še vedno v Parizu. Poročila o lanskoletni mednarodni tekmi v Antwerpnu so vzeli na znanje. Prvak v telovadnih tekmah je Francoz P. Herold, prvak v peteroboju lah. atletike pa je češki Orel Jilek. Tekom preteklega leta je došlo nekaj predlogov za sprejem kat. telov. ozir. šport. zvez. v mednarodno unijo. Predlogi so bili odklonjeni, ker so iz dotičnih držav, od koder so prišli ti predlogi, včlanjene že druge zveze. Glasom pravil med. zveze, sme biti iz vsake države včlanjena samo po ena zveza.

Damski svetovni rekord v 80 m teku čez zapreke je postavila američanka Clack v času 11,8 sek.

MISIJONSKA TISKARNA DOMŽALE GROBLJE

PRIPOROČA SLEDEČE SVOJE
CASOPISE IN KNJIGE:

KATOLISKI MISIJONI

Letno 12 Din

TUJI SVET

Letno 8 Din

NAS LIST

Letno 12 Din

TABU

Posam. št. 2 Din

MISIJONSKI KOLEDAR

10 Din

MISIJONSKA KNJIVNICA

Za posamezne zvezke raz. cene

ROCNA KNJIVNICA

Zvezek po 2 Din

STRIC JAKA

12 Din

ROČNA KNJIVNICA

NOVOST V SLOVENSKI
KNJIVNOSTI!
V PRIROČNI OBLIKI!

Cena posameznega zvezka
2 Din.

Dosedaj so izšli sledeči zvezki:

1. Dr. J. Žagar: Pisma o popolni tolažbi. I. del
2. Dr. J. Žagar: Pisma o popolni tolažbi. II. del.
3. Dr. J. Žagar: Pisma o popolni tolažbi. III. del. (Posebno pismo trpečim.)
4. Pero Horn: O treznostni vzgoji.

Naslov:

**MISIJONSKA TISKARNA
DOMŽALE**

BESEDE ŽIVLJENJA Misli in molitve za fante

Velik prijatelj mladine, škof dr. Gregorij Rožman je napisal slovenskim fantom molitvenik. Iz svoje duše je zajel in od srca do srca povedal fantom fantovsko besedo za njihovo življenje. Pred molitvenim delom je zbral tehtne misli in jih podal v teh-le poglavjih:

- I. Bog in jaz
- II. Moja mlada leta
- III. Jez. Kr. naš kralj in prijatelj
- IV. Mar. najčist. vzor moškemu srcu
- V. Sin cerkve
- VI. V družini:
 1. Starši
 2. Bratje in sestre med seboj

3. Ko ustanavljaš last. druž.
- VII. Nosite Boga v svoj. telesu
 1. Skrb za dušo
 2. Skrb za telo
 3. O kako lep je čist rod
- VIII. Sam do sebe
- IX. Med ljudmi:
 1. Ljubezen do bližnjega
 2. Prijateljstvo

Fantje, berite, kar je za vas zapisano, in molite, kakor vam narekuje vaše fantovsko srce! Kdor molitvenik že ima, naj ga pokaže znancu in prijatelju, kdor ga pa še nima, naj ga takoj naroči

v Društveni nabavni zadrugi, Ljubljana, Ljudski dom,
v Jugoslovanski knjigarni ali pri Ničmanu v Ljubljani

Cena za vezan izvod z rdečo obrezo je Din 22; z zlato obrezo Din 20.

LJUDSKA POSOJILNICA

reg. zadruga z neomej. zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje hranilnica sama. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojsko iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog

Hranilne vloge znašajo nad 180 milijon. Din

EDINI
SLOVENSKI
ZAVOD
BREZ
TUJEGA
KAPITALA
JE

V lastni
novi palači na
vogalu
Miklošičeve in
Masarykove
ceste poleg
kolodvora

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA LJUBLJANA

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.

2. Zvonove in steklo proti razpoki in prelomu.

3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Zastopniki v vseh mestih in farah.